

Nr 496.

Av herr **Lindström m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 101, angående seminverksamhet bland nötkreatur m. m.*

I den till riksdagen avgivna propositionen angående seminverksamheten bland nötkreatur m. m. (nr 101) framhåller föredragande departementschefen bl. a., att ett genomförande av de förslag, som utredningen rörande ladugårdskontroll m. m. avgivit rörande mjölkboskapskontrollens ordnande, skulle medföra en avsevärd ökning av statsverkets utgifter för sistnämnda kontroll. Då det ekonomiska läget nu icke medger någon egentlig ökning av statens stöd, föreslås att frågan om beviljande av anslag för berörda ändamål i nuvarande läge ses i samband med den större frågan om det allmännas verksamhet för att främja nötboskapskötseln över huvud taget och att tillgängliga medel disponeras på ett sätt, som kan väntas vara till största nytta för jordbruket.

I anslutning härtill anför departementschefen följande:

Den mest angelägna uppgiften på ifrågavarande område är enligt min mening för närvarande att få till stånd en effektiv upplysnings- och rådgivningsverksamhet rörande utfodring, skötsel och över huvud alla de frågor, som ha betydelse för resultatet av nötboskapskötseln. En sådan upplysning och rådgivning ingår som ett viktigt led i kontrollverksamheten. Ännu stå emellertid omkring två tredjedelar av landets nötkreatur utanför denna kontroll, däribland de allra flesta besättningarna å mindre jordbruk. För närvarande göres vidare relativt litet för att nå de jordbrukare, som icke anslutit sig till kontrollen, med dylik upplysning och rådgivning. De vid hushållningssällskapen anställda husdjurskonsulenterna kunna uppenbarligen icke ensamma medhinna detta, och en stor del av deras tid upptages för övrigt av andra göromål. Sällskapen ha vidare i regel icke sådana ekonomiska resurser att de själva kunna bära kostnaderna för anställande av den ytterligare personal, som erfordras för ändamålet.

Hur mjölkboskapskontrollen än utformas torde man icke kunna räkna med att den inom en mera nära liggande tid kan komma att omfatta flertalet mindre jordbrukare. Det är emellertid just dessa jordbrukare, som ha det största behovet av sådan rådgivning och upplysning som nyss nämnts. Därför bör enligt min mening den ökning av det allmännas ekonomiska insatser till nötboskapskötseln främjande, som efter hand kan bli möjlig, i främsta rummet disponeras för åtgärder, som kunna beräknas bli till omedelbar nytta för det övervägande flertalet av dem. Jag avser härmed främst anställande av särskilda befattningshavare med uppgift att biträda husdjurskonsulenterna i deras upplysnings- och rådgivningsverksamhet ävensom andra åtgärder i samma syfte, exempelvis beviljande av statsbidrag till demonstrationsutfodring m. m.

I det av departementschefen uttalade önskemålet om en förbättrad och utökad upplysnings- och undervisningsverksamhet på hithörande område vilja vi instämma. Vi finna det emellertid otillfredsställande, att inrättande av de förordade befattningarna som biträden åt husdjurskonsulenterna (husdjursinstruktörer) nu ej föreslagits, då det föreligger ett mycket starkt behov av en utökning av nämnda verksamhet. Denna bör i första hand inriktas på det mindre jordbruket, som inte har möjlighet att i samma utsträckning som det större utnyttja tekniska hjälpmedel och anställa utbildad arbetskraft. Genom ett mångårigt och i flera avseenden framgångsrikt avelsarbete ha vår nötkreaturstams produktionsanlag undan för undan förbättrats, men dessa förbättringar synas kunna utnyttjas i långt större utsträckning än vad nu är fallet genom lämpligare utfodring, bättre stallhygien m. m. Härvidlag brister det åtskilligt för närvarande. En ökad rådgivnings- och upplysningsverksamhet på detta område skulle därför vara av stort värde. Hushållningssällskapens resurser och möjligheter härtill äro emellertid nu starkt begränsade. De i olika sammanhang föreslagna och av departementschefen så kraftigt förordade befattningarna som husdjursinstruktörer hos sällskapen äro därför synnerligen behövlige och angelägna. Påpekas må vidare, att ett genomförande av i propositionen angivna förenklingar vid stamboksföringen av nötkreatur skulle innebära, att vissa av de i samband härmed stående arbetsuppgifterna, som nu ombesörjas av avelsföreningarna, komma att överflyttas å sällskapens husdjurskonsulenter. En följd härav blir emellertid att dessa med sin redan mycket hårt belastade arbetstid icke få möjlighet att intensifiera berörda upplysningsverksamhet. Därjämte må framhållas, att de nuvarande hos kontrollnämnden anställda överkontrollassistenternas verksamhetsområden omfatta mer än ett hushållningssällskaps område. De måste därför ägna all sin arbetstid åt kontrollverksamhetens övervakning och kunna endast i mycket liten utsträckning deltaga i nämnda upplysningsverksamhet. Efter som deltagandet i kontrollföreningsverksamheten är förhållandevis ringa, särskilt inom det mindre jordbruket, blir den upplysning och rådgivning i ladugårdshygien- och utfodringsspörsmål, som kan lämnas i samband med denna, av alltför begränsad omfattning och når ej heller dem, som mest behöva den. Med hänsyn härtill anse vi, att beslut om inrättandet av de föreslagna tjänsterna som husdjursinstruktörer hos hushållningssällskapen bör fattas redan vid innevarande års riksdag.

Inom varje hushållningssällskap bör åtminstone finnas en sådan instruktör. Dessa befattningshavare torde böra ersätta de nu hos kontrollnämnden och vissa hushållningssällskap anställda överkontrollassistenterna, varför det härigenom endast skulle tillkomma sammanlagt sju nya tjänster. Dessa skulle däremot inrättas just i de hushållningssällskapsområden, där behovet av ökad upplysningsverksamhet är synnerligen stort. Husdjursinstruktö-

rerna synas böra komma i samma löneställning som sällskapens jordbruksinstruktörer, d. v. s. i 16:e lönegraden. Till avlönande av förenämnda överkontrollassistenter utgår sedan gammalt statsbidrag. För ändamålet har i ovannämnda proposition för budgetåret 1950/51 föreslagits ett belopp å (43 500 + 20 400 =) 63 900 kronor. I detta belopp ingå dock även beräknade kostnader för kontrollnämndens verksamhet med cirka 3 000 kronor. Därest medel för avlönande av husdjursinstruktörer beviljas, bör sålunda sistnämnda anslag, med undantag för angivna belopp å 3 000 kronor, ej utgå, varför det ökade medelsbehovet kommer att avsevärt begränsas.

På grund av vad sålunda anförts få vi föreslå,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 101 måtte besluta om och bevilja medel för inrättande av 26 husdjursinstruktörer i lönegrad Ca 16 hos hushållningssällskapen.

Stockholm den 23 mars 1950.

Helge Lindström.

Per A. Johnson
i Kastanjegården.

Jöns Nilsson
i Bästekille.

Anders Pettersson,
Dahl.
